

FORENSISCH MEDISCH GENOOTSCHAP

Secretariaat: Forensisch Medisch Genootschap
Postadres: p/a FARR
Rozenlaan 115
3051 LP Rotterdam
Telefoon: 010 - 2447182
Fax: 010 - 2447183
IBAN: NL 55 INGB 0004320962
Verenigingsregister: K.v.K. Rotterdam, nr. 40343291
Website FMG: www.forgen.nl

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. Mevr. drs. E.I. Schippers, demissionair minister VWS
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Betreft: reactie wetsvoorstel zeggenschap lichaamsmateriaal

Wezep, 22 juni 2017

Geachte mevrouw Schippers,

Graag wil ik namens het bestuur van het Forensisch Medisch Genootschap (FMG) reageren op het conceptwetsvoorstel zeggenschap lichaamsmateriaal.

Deze reactie bestaat uit algemene opmerkingen en uit meer specifieke opmerkingen, gericht op een bepaalde formulering of een bepaald artikel in het wetsvoorstel.

Allereerst vraagt het FMG-bestuur zich af hoe vaak de behoefte zal bestaan om lichaamsmateriaal dat in ziekenhuizen ligt opgeslagen te gebruiken in de opsporing, zoals bedoeld in het wetsvoorstel. Naar verwacht zal dat zelden het geval zijn. Volgens het wetsvoorstel moet het namelijk om een bekende verdachte gaan, verdacht van een zwaar misdrijf en de verdachte is niet beschikbaar om zelf DNA af te staan. Dat laatste wil zeggen voortvluchtig, vermist of overleden (en begraven of gecremeerd). En het DNA van deze verdachte zit niet al in de DNA-bank van het NFI, anders was materiaal uit het ziekenhuis niet nodig.

Naar de ervaring van het FMG-bestuur komt veel vaker de opsporingssituatie voor dat er een *onbekende* dader is die mogelijk lichaamsmateriaal op de plaats delict heeft achtergelaten.

Wanneer het toch een bekende dader of verdachte betreft, maar die is voortvluchtig of vermist, dan draagt een DNA-match ook niet bij aan het opsporen, vinden of aanhouden van deze verdachte. Bovendien ziet het FMG-bestuur dan alternatieven voor het gebruik van lichaamsmateriaal uit ziekenhuizen, zoals DNA-onderzoek bij verwanten van de bekende dader.

De beoogde wet heeft volgens het FMG-bestuur ook negatieve maatschappelijke gevolgen. Door onwetendheid of angst onder patiënten kan de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg in het gedrang komen. Maar het is ook denkbaar dat er verzoeken van patiënten aan de arts komen, om het lichaamsmateriaal uit het ziekenhuis te vernietigen. In theorie zou dat verzoek om vernietiging zelfs nog na een misdaad gedaan kunnen worden. Zie hierover ook de opmerkingen specifiek t.a.v. art. 15 lid 3 over verschoningsrecht versus het belang van opsporing.

Het FMG-bestuur juicht art. 19 lid 3 in het conceptvoorstel toe, waarin wordt geregeld dat materiaal afkomstig van een strafrechtelijke sectie, mag worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek. Dit artikel is van groot belang voor de ontwikkeling van de forensische geneeskunde en de forensische pathologie.

FORENSISCH MEDISCH GENOOTSCHAP

Secretariaat: Forensisch Medisch Genootschap
Postadres: p/a FARR
Rozenlaan 115
3051 LP Rotterdam
Telefoon: 010 - 2447182
Fax: 010 - 2447183
IBAN: NL 55 INGB 0004320962
Verenigingsregister: K.v.K. Rotterdam, nr. 40343291
Website FMG: www.forgen.nl

Het FMG-bestuur merkt op dat in de *Wet veiligheid en kwaliteit lichaamsmateriaal* een andere definitie van 'lichaamsmateriaal' wordt gehanteerd dan in het voorliggende conceptwetsvoorstel *zeggenschap lichaamsmateriaal*. Dit is verwarrend. Het verdient aanbeveling om de termen op dezelfde wijze te hanteren of om een andere term te gebruiken als iets anders wordt bedoeld.

Verder is art. 15 lid 3 uitermate verwarrend door het gebruik van de term 'lichaamsmateriaal' op twee verschillende manieren, namelijk in de zin van de *Wet veiligheid en kwaliteit* en in de zin van de *Wet zeggenschap*. Art 15 lid 3 verwijst naar onderzoek met celmateriaal, maar dat lijkt uitgesloten door de uitsluiting van lichaamsmateriaal als bedoeld in de *Wet veiligheid en kwaliteit*. De formulering van het artikel roept de vraag op om welk materiaal het zou gaan, als het niet gaat om weefsel, cellen of foetaal materiaal (lichaamsmateriaal als bedoeld in art. 1 onder b *Wet veiligheid en kwaliteit*).

Daarnaast wordt in art. 15 lid 3 *Wet zeggenschap lichaamsmateriaal* feitelijk een strafvorderlijke bevoegdheid geïntroduceerd. Strafvorderlijke bevoegdheden zouden geen plaats moeten hebben in de onderhavige wet.

Onduidelijk is ook wat het invoeren van een dergelijk artikel voor meerwaarde heeft naast de bestaande bevoegdheden in het Wetboek van Strafvordering. Het lijkt de bedoeling dat het materiaal in de toekomst zonder discussie kan worden verkregen van verschoningsgerechtigden. Voor de vertrouwensband met de patiënt is het verschoningsrecht echter essentieel. In het geval dat het materiaal zich bij de arts bevindt, is het van belang dat steeds een afweging wordt gemaakt tussen de verschillende belangen. Het invoeren van een strafvorderlijke bevoegdheid tot gebruikmaking van lichaamsmateriaal is in strijd met het uitgangspunt van het Wetboek van Strafvordering dat het verschoningsrecht prevaleert boven het belang van opsporing.

Samenvattend denkt het FMG-bestuur dat er aan het voorliggende conceptwetsvoorstel de nodige juridische haken en ogen kleven, met name waar het gaat om het gebruik van lichaamsmateriaal, verkregen met het oogmerk van medische hulpverlening, ten behoeve van de opsporing. Een dergelijke wet kan negatieve gevolgen hebben voor de toegankelijkheid van de gezondheidszorg en heeft bovendien weinig toegevoegde waarde boven de al bestaande mogelijkheden en wetgeving.

Het FMG-bestuur hoopt u hiermee van voldoende informatie te hebben voorzien. Mocht u nog vragen hebben, dan verneem ik dat uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,
namens het FMG-bestuur

Prof. mr. dr. W.L.J.M. Duijst-Heesters, forensisch arts KNMG
voorzitter Forensisch Medisch Genootschap